

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

72. ÅRGANG

5. NOVEMBER 1960

A V I N N H O L D E T :
«GESKJEFTIG?» (LEDER) - TUSEN JERN I ILDEN - KRISTEN-
TROENS SANGERE - KRISTEN YOGA? - TRO OG GJERNIN-
GER - LITTERATUR - BLIKK PÅ TIDEN - UTENLANDSNYTT

NR
21

NESTE NUMMER UTKOMMER 19. NOVEMBER 1960

SØNDAG 6. NOVEMBER - ALLEHELGENSFEST

tilfaller kollekten i alle kirker og kapeller
bladet ST. OLAV

ST. FRANCISKUS III ORDEN
har møte fredag 11. november kl. 19 i
St. Hallvards Kirke.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent alle hverdager
kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke
Lunden Kloster
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem

Sta. Katarinahjemmet
St. Franciskus Kirke
St. Franciskus Hosp.
St. Pauls Kirke
Vår Frue Kirke
Marias Minde
St. Franciskusøstre-
nes Moderhus
Øyenklinikken

St. Josephs Hosp., Drammen

St. Torfinns Klinik, Hamar

St. Elisabeth Inst.

St. Mikael's Kirke

St. Mikael's Prestegård

St. Theresia kirke

St. Franciskus Hosp.

St. Magnus Kirke

St. Magnus presteg.

St. Elisabeth Hosp.

Vår Frue Kirke

Bispegården

St. Olavs Kirke,

Bispegården

St. Olavs kirke

St. Olavs Prestegård

Ved bestilling av olje:

Oslo 683466 - Service: 565690

Brevskolen om den katolske kirkes tro og moral

OMFATTER FØLGENDE
EMNER I 14 BREV:

Den kristne religion. Troen.
Om Gud, erkjennelse, treenigheten.
Jesus Kristus, synd og frelse.

Kirken.

Bibelen: Opprinnelse, Inspirasjon,
Bibelfortolkning, bibelbruk, bibel-
gransking, oversettelser, sprog.

«Evangeliene», «brev» og
«epistler».

De hellige sakramenter.

Den hellige messe.

Det kristne ekteskap.

Maria og helgnene.

Den kristne moral.

Bønnen.

Spørsmål besvares av lærerne.

Kurspris kr. 10.—.

Katolsk Informasjon

Postboks 3664 - Oslo

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 6. NOVEMBER, 22. s. e. Pinse:
Ep. Filipp. 1, 6—11. Ev. Matth. 22,
15—21. Mandag og tirsdag: Feriedager.
Onsdag: Laterankirkens vigsel. Torsdag:
Andreas Avellino, bekj. Fredag: Marti-
nus, bisk. og bekj. Lørdag: Vår Frues
Lørdagsmesse.

SØNDAG 13. NOVEMBER, 23. s. e. Pinse:
Ep. Fil. 3, 17—4, 3. Ev. Matth. 9, 18—
26. Mandag: Josafat, bisk. og mart. Tirs-
dag: Albert, bekj. og kirkelærer. Ons-
dag: Gjertrud, jomfru. Torsdag: Gregor,
bisk. og bekj. Fredag: Peters og Pauls-
kirkens vigsel. Lørdag: Elisabeth, enke.

SØNDAG 20. NOVEMBER, 24. (og siste)
s. e. Pinse: Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matth.
24, 15—35.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille- messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelsngt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, IIa, tlf. 20221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue Kirke, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

„Geskjeftig -“?

«Han går til slaget med en blomst i hånden» lyder en gammel karakteristikk. Underforstått: Han er meget naiv. Til et slag bærer en jo ikke blomster, men sverd.

Det er en verdenskløkk sannhet som gjør det til noe ut-satt, noe umåtelig *sårbart* å skulle stå for kristen godvilje midt i en kald krig. I storpolitikken gjør det seg idag gjeldende en løgn og en brutalitet som også tar «vennskapet» kynisk i sin tjeneste: Alle midler er gode. Politikere finner og omfavner hverandre ut fra felles hat — det kalles vennskap. Eller de oppfordrer til massakrer og anarki — det kalles sympati.

Midt i dette har en mann i hvit drakt, en naiv fredsengel med et sjokoladebrunt gudbarn på armen, begitt seg inn på arenaen, mellom skjeggete gangstere og kommunistiske partisekretærer som bruker skohælen til å banke inn sine rasende krigstrusler. Pater *Dominique Pire*, Nobelpristageren 1958, begir seg til slaget med et barn i hånden. Ikke underlig at han taper: De andre har raketter og H-bomber i hendene.

For det første har han skrevet til sine venner i Norge — han er i det hele tatt påståelig innstilt på at både han og vi skal gjøre noe konkret for freden — også *post festum*. Og hvis De midt i alt krigsrabalderet vil lytte til fredens saktmodige stemme, så lyder den altså slik:

«I løpet av det året som er gått, siden vi møttes i Oslo Rådhus, har jeg gjort mitt ytterste for å følge den veien mot fred som syntes meg å være den beste. I virkeligheten er der bare tre veier å velge mellom:

Makt (*si vis pacem, para bellum!*)

Passiv motstand.

Samtale.

Jeg ønsker å følge den broderlige samtale vei. Kjernen i denne er samarbeide med anderledes tenkende. Dette felles arbeide fører til gjensidig respekt. Grunnlaget for dette felles arbeide er ærlighet på begge sider og et minimum av gjensidig tillit. Jeg er ingen tilhenger av blind tillit, men jeg er avgjort imot all ugrunnet mistanke. Konkret gjør jeg to ting: fred er nemlig en konkret sak. Jeg har åpnet et internasjonalt ungdomssentrum som er oppkalt etter den ærverdige Mahatma Gandhi. Her lærer de unge å meditere over menneskelig brorskap og å bli verdifulle arbeidere for freden. Neste år vil jeg arrangere seks møter ved dette Gandhi-sentret. For å gjøre noe positivt mot kolonialisme og raseskille har jeg dessuten opprettet bevegelsen «Internasjonalt Vennskap», som skal bringe Afrikas og Amerikas farvede sammen med hvite fra hele verden.

På veien som skal føre oss til fred, er selv det minste resultat verd tusen planer. Jeg ber Dem hjelpe meg å bygge opp fred. La oss sammen være brobyggere.»

Kanskje vil De folde hendene resignert, trekke på skulderen og si at dette lyder som et fuglepip mellom to bombenedslag — slik som verdenspolitikken arter seg. Og når pater Pire endog har forespurt i Oslo om vi kunne tenke oss å arrangere et møte for ham — mellom dem som har vunnet *Nobels* Fredspris og dem som har vunnet *Lenins* Fredspris, så er det ikke underlig om man ser brydd en annen vei — eller irritert kaller ham «geskjeftig». Folk som følger bedre med i avisene enn den overarbeidede flyktningehjelperen vet jo, at dårligere enn nå kunne det ikke ha passet oss å spille slikt vertskap, og aldri har vi visst tvilt grundigere på at det overhodet kan ha noen hensikt. Har pater Pire tenkt så langt som til at en av «fredsprisvinnerne» østfra heter — Nikita Krustsjov? Pater Pire's forslag falt — og måtte falle — dødt til jorden. Mange vil synes vi ikke har noe valg: Det er motparten som river blomstene og barna ut av vår favn og tvinger sverdet i hånden på oss.

Det er farlig, dersom vi her lar en følelse av maktesløshet ta motet og initiativet fra oss. Pater Pire viser unektelig en svak sans for «realpolitikk». Men han vet nøyaktig hva han snakker om, når han sier at der er bare to andre muligheter enn den han selv foreslår. Den ene er tilliten til dette mirakel som historien aldri har bekreftet: At kapprusting kan bringe fred. Det er maktens «løsning». Den andre er hva han legger i uttrykket «passiv motstand» — noen ville si «selvoppgivelse». Det er fortvilelsens «løsning».

Selvfølgelig må der forsøkes — igjen og igjen. Selvfølgelig må mange av disse forsøk falle på politikernes bord som en hund i et spill kjegler. Og selvfølgelig må de noen ganger oppgis underveis. Men halstarrig, utholdende, påtrengende — så hinsides alle kalde kalkyler må freden være. Som den husfaren Evangeliet forteller om — han som midt i natten banket og banket på nestens dør, inntil der ble åpnet.

«Mislykket fredsaksjon», lød en avisoverskrift. Mislykket — det gjelder ganske visst pater Pires altfor vakre tanke. Men det gjelder først og fremst oss selv: Mislykket er den menneskehet på begge sider av jernteppet som har gjort det til naivt å satse på freden, og som har gitt makten til mennesker med sverd — ikke barn og ikke blomster — i hendene.

HRM.

TUSEN JERN I

EN SAMTALE MED

Wilhad Hertman O. F. M.

A t en enkelt mann kan rekke så mye! er visst den umiddelbare, naturlige reaksjon så snart en kaster et blikk på alt hva han egentlig har fore. Så har han ikke bare hollendernes seige, utholdende energi. Han er også godt forberedt for sin mangesidige oppgave.

Fransiskanerpater Wilhad Hertman er født i Nijmegen i 1918. Bare atten år gammel trådte han inn i fransiskanernes novisiat og studerte filosofi og teologi ved flere av ordenens studieklostre i Holland. Han ble presteviet i Weert midt under siste krig — i 1943. Siden bar det utenlands til noen læreseter med særdeles godt navn: Louvain i Belgia og Institut Catholique og Sorbonne i Paris. En tid fulgte han også forelesninger ved et protestantisk fakultet i Zürich i Sveits — blant annet av den kjente teologen Emil Brunner.

Efter noen års arbeide særlig innen økumenikken hjemme i Holland, blant annet ved et sentrum som det han selv har bygget opp i Bergen, ble han bedt om å reise til Norge og hjelpe sine ordensbrødre der, med et apostolat som faller utenfor det vanlige sognearbeide: opplysnings- og kontaktvirksomhet.

Han ankom til våre strender i slutten av februar 1954, og tidlig på høsten samme år var han allerede installert i Vestlandets spennende hovedstad. Seks år har han altså arbeidet der. Og han har rukket meget på de seks årene. I dette intervjuet lar han seg spørre litt ut om både det ene og det andre av det han sysler med. Hvis «sysler» da er ordet!

DE RINGER . . .

VI BRINGER

BILLETTER OVER HELE VERDEN

METRO REISEBUREAU A.S.

Karl Johansgt. 31 - Oslo - Sentrb. 33 32 80

Pater Hertman er en pendel — de ti minutters promenade mellom hans prestebolig på Florida-sykehuset og hans Franciskussentrum i Vestre Torvgate er en mer enn daglig foreteelse. Begge steder har han skapt et hyggelig, praktisk og moderne miljø omkring de mennesker og de bøker som opptar hans arbeidsdag.

På denne siden av Langfjellene er det vel særlig gjennom sine *retretter* at han har fått gode venner. Hva trekker han selv for konklusjoner av denne virksomheten?

— Hittil har jeg hatt gleden av å kunne lede fire «lukkede» retretter — det samlede antall deltagere er vel omkring 80. Noen av deltagerne har vært med både to og tre ganger — det er jo oppmuntrende. Jeg liker også at det har vært mulig å samle *alleslags* mennesker — hva alder, utdannelse og bakgrunn angår. Felles for dem alle var en virkelig trang etter å kunne besinne seg på sitt kristenliv — borte fra jaget og det daglige strev. Det bryter ned den isolasjonen som så mange av våre katolikker lever i, at de slik kan samles i ettertanke og bønn om det vesentlige de har felles. Min erfaring de siste tre årene er at dette svarer til et viktig behov her i bispedømmet.

— Det er jo ikke så lett for alle å komme fra for flere dager, vel?

— Det kan så være. Men her får en være elastisk og tenke på alle. Her i Bergen var det anledning for dem som ikke kunne delta i hele retretten til å bli med en søndag fra morgen til aften, og bare på det opplegget meldte det seg straks femti.

— Noen ønskedrømmer i forbindelse med denne virksomheten?

— Ja. Avstandene er så store her i landet, og katolikkene så spredt, at vi må gjøre noe for å hjelpe. Det er jo de fjerntboende som trenger det mest. Vi burde få opprettet et «retrettfond» — en hjelpekasse — som kunne gjøre det mulig å sikre helt eller delvis reise og opphold. Lysebu var et funn for større grupper. Sylling er også nå i en slik stand at det egner seg for mindre retrett-grupper. Her har Franciskushjelpen gjort fin innsats.

OM DOGMER OG PEDAGOGIKK

— De har jo arbeidet med en ny katekisme for bispedømmet, pater Hertman. Fortell litt om det oppdraget!

— Utgangspunktet var meget enkelt: Vi trenger mer enn sårt en katekisme som går ut over pastor Fischedick's nyttige «Kristendoms-kunnskap for barn», og vi trenger den så fort som overhodet mulig. Nå er visst alle enige om at det i øyeblikket overstiger våre praktiske og finansielle muligheter å utgi en stor katekisme. I Danmark har de jo oversatt den nye tyske katekisme. Der er svært meget godt å si om den — særlig er dens nære tilknytning til Bibelen og det liturgiske liv en pedagogisk landevinning. Den er jo også frukten av eksperterers samarbeide i årevis.

— Hvorfor ikke simpelthen ta den da?

— For undervisningen i folkeskolen er den i alle tilfelle for utførlig. Personlig ville jeg foretrekke en mer konsis, kortfattet katekisme i første omgang, og så — for elevene i realskolealderen — en lærebok som behandler katekis-

ILDEN

PATER W. HERTMAN

mens innhold mer direkte — ut fra det sakramentale og liturgiske liv. Den kunne da også gi en innføring i det katolske apostolat slik som det faktisk og praktisk vil arte seg her i landet.

— Hvilken løsning har De selv valgt?

— Vår katekisme måtte komme fort, og den måtte spenne vidt, over alders- og modenhetstrinn som strengt tatt — om vi hadde penger — burde ha fått ulike tilpassede lærebøker. Jeg har prøvd å skrive ut fra alminnelig skjønn og erfaring når det gjelder barn og religion — en gjennomgående, jevn tekst som jeg har søkt å gi en sterkt kristosentrisk oppbygning. Stort sett har jeg tenkt på skoleundervisningen, men her må også lærerne gi av sitt eget og tilpasse. Spørsmålene er gruppert for seg, og gir mulighet for valg — alt etter de ulike alderstrinn. Bruk av arbeidshefter kan også hjelpe på forståelsen. Men katekismen skal også tjene som grunnbok ved undervisningen av voksne konvertitter, eller ved et privatstudium av katolsk troslære.

— Er det ikke noe av et problem å skulle formidle doktrinale trossannheter til barn?

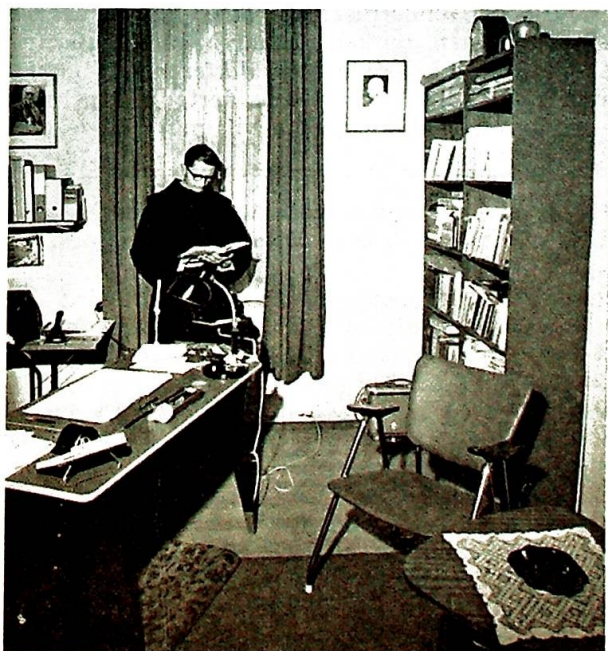
— Om det er! Men her er der jo i moderne katolisisme gjort et fremragende pedagogisk arbeide for å legge stoffet til rette. Vi får søke — vi teologer — å være konkrete, som Bibelen er det!

— Når kommer katekismen?

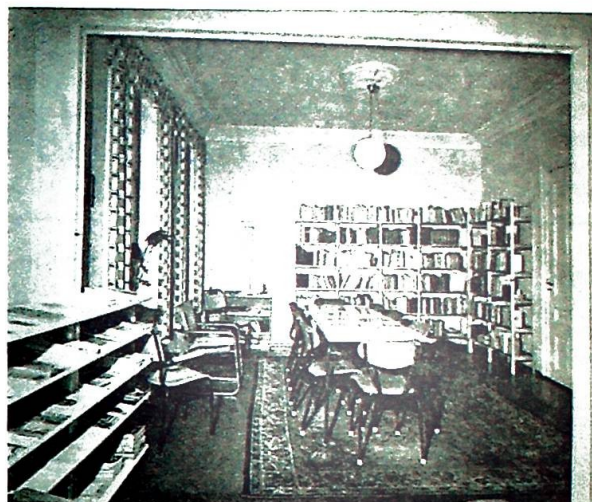
— Står den for den kirkelige øvrighets kritikk, skulle den kunne foreligge trykt i slutten av januar neste år.

PATERENS ÅPNE DØR

— I siste «St. Olav» redegjorde vi for Nils Stensenbiblioteket i København. Men De driver jo selv, her i Bergen, en lignende virksomhet, pater Hertman?

Pater Hertman i presteboligen på Florida.

Franciskus-sentret i Vestre Torvgate.

— Ja — formelen for Franciskus-sentret er litt arderledes, men ligner i mangt og meget tiltaket i København. Her er ikke bare bøker, tidsskrifter, lesesal og utlån. Se her!

Pater Hertman rekker oss en fiks og delikat folder han nettopp har utgitt, og som gjør rede for alt det hans sentrum egentlig vil. Det er ikke bagateller, — i grunnen er det åpent for kontakt i enhver form, fra personlige samtaler og sosial hjelp til rundbordsamtaler og foredrag. Hvert år stabler han to serier på fire foredrag på benene, og både ikke-katolikker og katolikker i Bergen har mange gode grunner for å gå inn gjennom pater Hertmans «åpne dør». Her får han god og effektiv hjelp av sin ordensbror pater van Vugt.

— Har dere noen føling med all den studerende ungdommen her i Bergen?

— Ja, vi har en viss kontakt med universitetsmiljøet og blir gjerne bedt som foredragsholdere på de forskjellige skolene rundt om i byen, og i foreninger og samfunn.

— Hva synes De om studentene, i den forbindelse?

Pater Hertman har svaret på rede hånd — han tenker i det hele tatt fort og presist det han tenker:

— Hva religiøs interesse angår har jeg inntrykk av at den er svært «akademisk» betont, uten egentlig personlig engasjement — bortsett da fra de kristne studentforeninger, selvfølgelig. Men der er da heldigvis gode unntagelser fra regelen. Det er jo forøvrig ennå et universitet der orienteringen nokså ensidig er bestemt av de positive og praktiske realfag — de humanistiske disipliner er ikke særlig utbygget hittil. Men en folbar og gledelig stimulan for arbeidet med filosofiske problemer var det da professor Knut Erik Tranøy kom hit.

ENSOM BROBYGGER

— Og midt oppe i alt dette, som allerede sprenger 8-timersdagen godt og grundig, er De jo også redaktør, pater Hertman?

— Ja — ifjor påtok Franciskus-sentret seg redaksjonen og ekspedisjonen av det nye menighetsbladet som var ment å være et fellesorgan for alle våre menigheter. Vi kalte det «Broen» — tanken var jo at der trenges en bro — et bindeledd — over disse veldige norske avstandene: Hva foregår egentlig i de andre menigheter? «St. Olav» kan jo ikke romme alt, heller. «Broen» skulle også gi plass for endel oppbyggelsesstoff.

Vi syntes det var riktig å sende dette bladet gratis til alle katolikker — vi ville være sikre på å nå dem, uten at

Kristentroens sangere

Salmediktningen er et rikt nordisk bidrag til den kristne kultur, men nettopp som «brukspoesi» — i gudstjenesten — har den vært underlagt forandringens lov. Her vurderer pater Erik Gunnæs et nylig utkommet utvalg gamle danske salmer som inngår i den klassiske litterære arv i Norden.

»Salmebokredaktører er hårde halse,» sier Erling Nielsen i etterordet til denne boken — de slår seg ikke til tåls med å utrydde avdankede gloser, men benytter også anledningen til å beskjære og beklippe salmediktneres tekster etter sine høyestegne oppfatninger av hva der er rett tro og god sed. Så blir salmebokenes litterære kvalitet derefter.

Erling Nielsen er ikke alene om å uttrykke seg slik. Tvertimot, pussig nok hender det ofte at man blir vidne til den mest rørende omsorg for både Bibel og salmebok fra ellers ultraradikale forfatteres side. Det er dem en kjær liten fritidsbeskjeftigelse å ta sin salongrifle og gå på jakt, snart etter en bibeloversetter, snart etter en salmeboksredaktør. Nylig så man i svensk presse *Eyvind Johnson* rykke ut, sammen med andre radikale augurer, det gjaldt den nå brukte svenske bibeloversettelsen, som falt så aldeles igjennem ved en sammenligning med det kraftige og malmlulle sproget i Carl XII's Bibel. De herrer hadde sannsynligvis rett i mangt av det de sa om den sak. Ikke desto mindre gjør ikke-kristne litteraterer i ni av ti slike tilfelle saken alt for lett for seg. Fordi de står helt fremmede overfor tekstenes bruk, står de også uforstående overfor de vanskelighetene som melder seg, når en tekst er kom-

*) *Danske Salmer*. Kingo — Brorson — Grundtvig. I utvalg ved Erling Nielsen. Cappelen. Oslo 1960.

det akkurat skulle stå på abonnementspengene. Finansieringen — for bladet må jo betales! — fikk da bli menighetenes, det vil si sogneprestenes sak, alt etter antallet. Hans Høyærverdighet Biskopen mente at våre katolikker enten ved personlige bidrag til sognepresten, eller ved tilstelninger til det formål, burde sørge for at det ikke ble en altfor stor belastning på en slunken kirkekasse. Selvfølgelig står og faller bladet med en tilstrekkelig kollektiv oppslutning, selvom det altså er mulig — dersom sognepresten av en eller annen grunn ikke abonnerer for hele menigheten — å tegne personlig abonnement.

— Hvor stort er opplaget?

— Første årgang trykte vi i ca. 2 200 eksemplarer. Så sjelden som det foreløpig må utgis, fikk vi utgiftene ned i kr. 1,50 pr. adresse! Det skal sannelig ikke avskrekke. Det hele er selvfølgelig bare på prøvestadiet ennå, og jeg synes vi har krav på tålmod og positiv hjelpsomhet. Vi hører gjerne på kritikk — hvis den er konstruktiv.

met opp i en alder av hundre år eller så. Da har den fått alderens patina for esteten, mens den religiøse kommunitet, som er interessert i å forstå og oppleve hva som synges og leses, tvinges til å sette i gang et revisjonsarbeid som vanskelig kan bety annet enn en forringelse. (Dette gjelder spesielt salmene, bibeloversettelsene byr til gjengjeld på andre problemer.)

Imidlertid er det klart at når det gjelder virkelige dikt, er det en fortjenstfull, ja nødvendig gjerning å gi folk en sjangse til å lære dem å kjenne i original. En av dem som med jevne mellomrom får på pukkelen i denne sammenhengen er mannen bak «Landstads reviderte»: Gustav Jensen. Og nå har denne kritikken mot ham for en gangs skyld bidratt til en meget positiv ting: Vår danske universitetslektor *Erling Nielsen* har i Cappelen's Nordiske Bibliotek utgitt et stort bind danske salmer, der de «fire store» blant Danmarks salmedikttere er representert: Kingo, Brorson, Grundtvig og Ingemann.*) — «Danske Salmer», — ja, så heter bindet; rettere er kanskje å si: religiøse dikt. En salme har en liturgisk funksjon, men utvalget her har et adskillig bredere grunnlag. Hvilket er bare bra.

Og uten å være kjenner, forekommer det meg dog at dette utvalget er gjort med meget sikker hånd. Man blar og leser — og lar seg beta av Kingos evne både til sønderknuselse og til jubel, av Brorsons stille, inderlige fryd og, først og fremst, av Grundtvig, som forener de beste egenskaper hos begge disse to. Der er nok en første liten anstrengelse å gjøre: Den består i å se bort fra det fremmedartede sprog, de ofte sære og platte uttrykk (skjønt, og særlig når det gjelder Kingo, er det ikke så helt lett for en nordmann av 1960 å avgjøre hva som virkelig er platt, og hva som må settes på den endrede sprogfølelses konto). Men så fristes man også til å stemme i med kritikerne; for hvor det er sant at en modernisering vanskelig kan bli annet enn en temmelig lunken og halvhjertet åtgjerd, som nesten alltid vil bety døden for *dikteren*, når han er tilstrekkelig fjernt fra oss i tid og derfor i uttrykksmåte og mentalitet! Eller hvordan vil man «modernisere»

Det vil jo si: Dersom den fører til noe, istedet for å bryte ned. Forutsetningen for at dette skal gå er jo at vi får hjelp.

— Pengemidler, abonnementer?

— Også det. Men ikke minst stoff. Hva skal vi gjøre med de tause menigheter? Vi kan jo ikke *dikte* opp nyhetene!

Pater Hertman ler — han vet jo at dette hjertesukk er han ikke alene om — det er et i høy grad kollegialt sukk mellom intervjueren og hans offer: Vi har så få medarbeidere. Selv ville han gjerne ha en ansvarlig, effektiv korrespondent i hver menighet — sikker som et urverk. Hans neste nummer av «Broen» skal komme i desember — ennå er der tid! *Får* han det stoffet, de bestillingene, de oppmuntrende ordene han fortjener, der han går sin travle gang mellom de syv fjell? Han er vel fornøyd med de to førstnevnte. Disse linjer gjør visst noenlunde klart at han også rikelig har fortjent de sistnevnte.

Kingos «Keed av Verden, og kier ad himmelen» — et av hans mest fullbårne dikt (det er på i alt 15 strofer) uten å beklippe det til ukjennelighet:

*Far Verden, far vel
jeg keedis nu længer at være din Træl,
De Byrder, som du mig har byttet oppaa,
Dem hvister jeg fra mig og vil dem forsmaa
Jeg river mig løss, og jeg keedis nu ved
Forfængelighed,
Forfængelighed.*

*Hvad er det dog alt
Som Verden opsminker med fauer Gestalt?
Det er jo kun Skygger og skinnende Glar,
Det er jo kun Bobler og skrattende Kar,
Det er jo kun Ise-skrog, Skarn og Fortred,
Forfængelighed,
Forfængelighed.*

*Saa far da, far vel,
Du skalt nu ey længer bedrage min Sjæl, ...
Bedragelig Verden, jeg takker dig af,
Og synker dig ned i Forglemmelsens Grav,
Jeg lengis at bøde min Sorrig og Nød
I Abrahams Skiød,
I Abrahams Skiød.*

Denne salmen er opptatt i Landstad — man kan jo selv se etter i hvilken forfatning. Samtidig er det fristende å slå fast et annet poeng: At en salme som denne — stor religiøs poesi som den er — allikevel ikke har noen plass i en katolsk salmebok; den katolske gudstjenestes objektive karakter kan ikke avfinne seg med personlige stemninger av denne art, de være seg aldri så kristelige.

Den unge Grundtvig.

Det er da rimelig at en mann som *Brorson* enda sjeldnere enn *Kingo* kan tilfredsstillte den katolske gudstjenestes strenge krav til en salme. Hans diktning er den stille tale til hjertet, eller hjertets stille tale til Gud. Han har sitt store ansvar for den megen tale om den «søte» eller den «skjønne» Jesus. Han er også vekelsespredikant: «Om du begynte nu, i dette øyeblikk!» Allikevel er han opphavsmannen til to av våre mest fremragende salmer: *Opp all den ting som Gud har gjort*, og *Den store hvite flokk*. En tredje som burde få innpass i vår salmebok (ikke minst på grunn av folketonen den synges på) er den salmen som i Gustav Jensens revisjon heter *Jeg ser deg, o Guds Lam, å stå* — der *Brorsons* «søde Lam» meget betimelig er strøket!

Og så *Grundtvig*. Man kan stå fremmed for mange sider av hans religiøsitet. Men i denne boken har Erling Nielsen med lykkelig hånd plukket en så smukk bukett av hans poesi, at den alene er boken verd. Riktignok kan vi ikke helt slippe fri idyllmaleren, dertil er han vel et for vesentlig trekk ved *Grundtvig*: *Hygge, rolig, Gud, er din bolig* — og i diktet om Jesu barndom: *I Nasaret der var så smukt* — ånder en borgerlig småkoselighet som er adskillig mer dansk enn evangelisk, for nu å si det pent. Men ved siden av dem står det vel-dige helte-dikt *I kveld blev der banket på helvedes port*, og den jublende påskesalmen *Krist stod op av dode*. Den sterke pasjonssalmen *Hill deg, Frelser og Forsøner* har likeledes funnet plass i vår katolske salmebok. Men av en eller annen ubegripelig grunn er det aller skjønneste verset utelatt:

*Du som har Dig selv mig givet,
Lad i Dig mig elske Livet,
Saa for Dig kun Hjertet banker,
Saa kun du i mine Tanker
Er den dybe Sammenhæng!*

Dypt personlig preget er den fine lille stemning med sitt dypt kristne poeng, *Jeg gik mig ud en Sommerdag*, og hans på en gang smertelige og dypt fortrostringsfulle oppgjør med døden, *At sige Verden ret farvel*. Kanskje finnes det allikevel ikke noe dikt i samlingen hvor form og innhold smelter så intimt sammen som *I de levendes Land*. Både i tema og i billedvalg står det *Ingemann* nær. Dets tema er evighetslengselen, og dets billedvalg er tilsvarende farlig romantisk — evighetens smilende kyst — og så videre. Men hvor hos *Ingemann* romantikken tar overhånd og oppløser alt i drøm og uvirkelighet, redde *Grundtvigs* dikt hårfint, men sikkert, av dikterens kristne realisme: Det kristne budskap, Kristi kjærlighet, gir spennkraft og dybdedimensjon til et allerede fra formens side sjelden vellykket dikt. Dette er *Grundtvig* i én sum:

*O, Kiærligheds Aand!
Lad barnlig mig kysse din straalende Haand,
Som rækker fra Himlen til Jorderigs Muld,
Og rører vort Øie med Fingre som Guld,
Saa blaalig sig hæver bag buldrende Strand
Det deilige Land!*

*O Kiærlighed selv!
Du rolige Kilde for Kræfternes Elv!
Han kalder dig Fader, som løser vort Baand,
Al Livs-Kraft i Sjælen er Gnist af din Aand;
Dit Rige er der, hvor man Død byder Trods;
Det komme til Os!*

KRISTEN YOGA?

EN BENEDIKTINERS ERFARINGER

«Sitt på gulvet, eller enda bedre: På en bred, fast pute. Strekk bena rakt ut foran deg. Bøy så venstre ben slik at hælen hviler i høyre lyske. Bøy dernest høyre ben og plasér fotbladet på det sammenbøyde venstre ben. Sitt rakt opp og bøy kroppen fremover så langt som mulig, idet du strekker armene kraftig bakover og med høyre hånd griper venstre håndledd. Pust dypt noen ganger i denne stilling, og sitt så opp igjen.»

Nei — dette er ikke et utdrag av morgengymnastikken i Kringkastingen. Det er en stilling som bærer navnet «Reintegration» (skal vi oversette fritt — og svakt — med «samling»?) og som inngår i de gamle indiske vismenns åndelige øvelser — Yoga. At kroppsholdning og sinnsutfoldelse er solidariske, er jo ingen nyhet for en katolikk — det vet en så snart en har tenkt litt over hva liturgi er. Å knele er ikke bare et uttrykk for bønn og underkastelse. Det er en utmerket hjelp til dette sinnelag overfor Gud. Det er en sannhet som er kjent innen alle de store religiøse tradisjoner, og som er underskattet bare innen ny-protestantismens og puritanismens kortsynte uvilje mot hva den mener er «tomme seremonier».

Nå har en fransk benediktinermunk, Dom J.-M. Dechanet, søkt å anvende yogienes erfaringer på kristen bønn og meditasjon, og har — med full kirkelig godkjennelse — utgitt en bok der han varmt går inn for mange av dem. Selv er han prior i St. Benediktsklosteret i Kansenia i Kongo og er 54 år gammel. Hans tanker har allerede funnet adskillig tilslutning hos européiske og amerikanske kristne, både legfolk og ordensfolk, som finner at yogienes psykologiske erfaringer gjennom kroppsovelser og -stillinger som fremmer konsentrasjon, tankeklarhet og kontemplasjon, ikke er nødvendigvis bundet til den negative teologi de står for, men godt kan anvendes til kristen bønn og betraktning.

Dechanet er en allfor klok og erfaren mann til å undervurdere de farer dette innebærer. Og med «farer» mener han ikke i første rekke slike begynnervanskeligheter som ømme ledd eller forstrukne sener! Gjennom årtusener har denne strenge disiplin vært rettet mot en selvutsettelse som jo ikke er kristen — en holdning som søker å få individet til å forsvinne og oppgå i Det Store Alt, der hvor kristendommen tvertom forhøyer vår livsbevissthet ved å stille oss «åsyn til åsyn» med en personlig Gud.

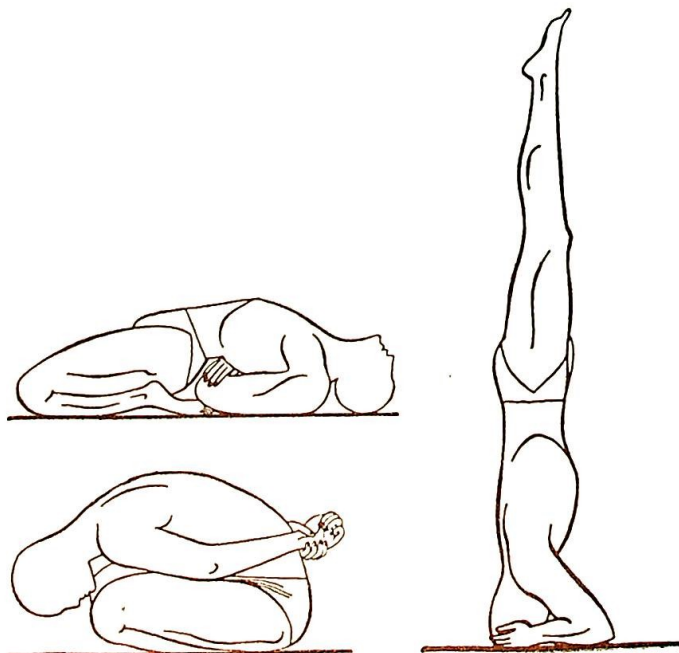
Da pater Dechanet for knapt 15 år siden begynte sine yoga-øvelser søkte han ikke å forandre deres teori til en kristen tankegang. Han søkte rent praktisk å

bruke disse fysiske øvelser med en annen — en kristen — tankegang for øye, idet han mente de kunne hjelpe det religiøse mennesket til å bringe harmoni mellom de tre sjelskrefter i oss, som kirkefedrene kalte *anima*, dvs. kroppen og dens funksjoner, *animus* (det tenkende, analyserende sinn) og *spiritus* (den Guds-elskende sjel).

Til dette valgte han en enkelt yoga-tradisjon, den såkalte *hatha-yoga*, en skole i kroppsdisiplin og pusteteknikk. I India bruker *hatha-yogiene* hele 84 forskjellige stillinger. Dechanet har valgt ut 14 av disse, som han anbefaler som tjenlige for en kristen kontemplasjon.

Han er den første til å innrømme at en vesterlending til å begynne med nødvendigvis må føle seg ikke bare stiv i leddene, men en smule latterlig når han forsøker å stå på hodet og holder seg for neseborene for å kunne meditere bedre. Men ved øvelse vil han etter hvert oppdage den rike erfaring disse øvelser bygger på, og selv oppleve den fysiske og psykiske frihet de fremmer. Etter to av disse øvelser, over noe slikt som tyve minutter, «når pusten er blitt så langsam og dyp at åndedraget synes å komme fra kroppens innerste dyp, erfarer en at der ikke finnes noen vanskelighet ved å feste sinnet i bønner. Du føler deg helt og holdent sammenfattet og samlet. I en kropp som er bragt i en tilstand av absolutt ro og avslapning formår sjelen å sende opp mot Gud en taus lovsang og en tilbedelse du aldri før har kjent i deg selv.»

Selvom en kristen yogi — og dem er der etter hvert blitt noen av — ikke skiller seg egentlig ut fra andre kristne, så røber han seg for et trenet øye ved sin holdning, sin gangart, sine gester og sin tilbakeholdenhet. Han avskyr enhver form for automatisk adferd og er levende, bevisst tilstede i alt hva han gjør. «Den kristne yogi vet at han gradvis har gjort sin kropp til en lydig og trofast tjener for sin sjel,» skriver Dom Dechanet, «for også den kan jo stilles uforbeholdent i troens, håpets og nestekjærlighetens tjeneste.»

Noen «kristne» yoga-stillinger.
Nederst til venstre: «Reintegration».

VOR FRUE HOSPITALS SYKEPLEIESKOLE

opptar nye elever januar 1961. Plan og søknads-skjema ved henvendelsen til skolen, Oslo 33.

TRO OG GJERNINGER

EN REPLIKK TIL PATER THORN

FRA REDAKTØR SVEN B. RIIS

I «St. Olav» nr. 18 behandler pater *Finn D. Thorn* det gamle stridsspørsmål mellom katolikker og protestanter — i særdeleshet lutheranere — om rettferdiggjørelsen, nærmere bestemt forholdet mellom tro og gjerning.

Pater Thorn peker med rette på det korrektiv som apostelen Jakob betyr i relasjon til den gjengse protestantiske oppfatning av apostelen Paulus.

Når man kommer opp i diskusjon om disse ting, opplever man imidlertid stadig at Jakob har liten overbevisningskraft overfor protestanter. De henviser gjerne til Luther, der som kjent betraktet Jakobs brev som et «stråbrev» og helst så det borte fra Bibelen. De mener at hva Jakob sier, veier lite mot hva Paulus måtte mene.

Jeg skal ikke komme inn på spørsmålet om hvem som taler med størst autoritet, Paulus eller Jakob. Men kanskje er det grunn til å overveie nærmere om det i Den hellige skrift ikke finnes sterkere beviser enn Jakob for uholdbarheten av det protestantiske «troen alene-prinsipp».

Jeg minnes i denne forbindelse en artikkel av professor dr. *Olaf Moe*, tidligere lærer ved Menighetsfakultetet, i hefte 1 av «Tidsskrift for Teologi og Kirke» 1946. Professor Moe ga her en interessant fremstilling av temaet «Lov og evangelium i Jesu forkynnelse», og tok sitt utgangspunkt i det sterke etiske preg i denne forkynnelse. Det er så langt fra at Jesus slår av på lovens etiske krav om betydningen for inngang i himmeriket, sier professor Moe. Jesus utlegger dem tvert imot strengere enn både de skriftlærde og fariseerne (Matt. 5, 20-48).

Jesus synes også å forutsette at loven kan oppfylles, skriver professor Moe videre. I hvert fall appellerer han til menneskenes gode vilje og leverer ikke noe bevis for at menneskene er så fordervede at det er umulig for dem å oppfylle loven. Jesus skjelner uten videre mellom gode og onde, mellom rettferdige og urettferdige. Han synes endog å forutsette at menneskene ved anstrengelse av sin vilje kan nå en rettferdighet som kan bestå for Gud. Betingelsen for å komme inn i Guds rike er i hvert fall at man har gjort Guds vilje. Det er etterfølgelsen av Kristus det kommer an på.

«ST. OLAV»

Kollekten i våre kirker ved gudstjenestene førstkomende søndag gjelder bladet «St. Olav». Det er en nødvendig og kjærkommen hjelp til bladets drift, i en tid da fremstillingsomkostningene er stigende, og da forsøk

Professor Moe viser dernest at Jesu forkynnelse ikke bare er en lovpreken, men også en evangeliepreken, idet han forkynte nåde for alle angrende syndere og deres frelse ved tro. Jesus har etter evangeliene preket både lov og evangelium, men hans egentlige *kerygma*, det budskap som han overga sine apostler å forkynne, var evangeliet om det ved ham opprettede Guds rike eller det evige liv som fåes ved troen på ham. Lov og evangelium er både adskilt fra hinannen og forenet med hinannen i Jesu forkynnelse, skriver professor Olaf Moe.

Såvidt jeg kan forstå konstaterer den lutherske fakultetslærer her en dobbelthet i Jesu forkynnelse og en dobbelthet i synet på mennesket og dets muligheter, som ikke kommer til adekvat uttrykk i den lutherske kirkes lære om «troen alene».

Om denne lære kan utledes av Paulus, holder den ikke mål hvis den ikke kan forenes med Kristus. For Kirken må det avgjørende spørsmål være om den bærer Kristi budskap videre i sin totalitet og fylde, eller om den på noen måte kan sies å sette seg ut over hans lære og forkynnelse.

Heri må også — så langt jeg kan forstå — svaret ligge på om Kirken med rette er *katolsk* eller ikke.

Sven B. Riis.

*

Jeg kan bare takke redaktør Riis for hans supplerende bemerkninger til min artikkel. I spørsmålet om forholdet mellom tro og gjerninger i kristenlivet er det to ting jeg er overbevist om. For det første at mange «lutherske» kristne i praksis tror og lever i full overensstemmelse med den tradisjonelle katolske skriftforståelse på dette punkt. For det annet at en fordomsfri teologisk og eksegetisk tilretteleggelse av spørsmålet også teoretisk vil føre til en fundamental overensstemmelse med det katolske syn.

Spørsmålet er jo i sin dypeste grunn om hvorvidt Guds kjærlighet til oss skal motes av vår kjærlighet til ham. Er svaret bekræftende — og noe annet kan det ikke være — så har gjerningene sin nødvendige plass i kristenlivet. For en kjærlighet som ikke virkeliggjøres i handling fortjener ikke navn av kjærlighet. På grunn av vår syndighet kan en slik kjærlighet først oppstå på grunnlag av tro på Guds kjærlighet til oss. Det er denne tro som frelser. En slik tro kan ikke være uten kjærlighet. Og denne kjærlighet kan ikke være uten kjærlighetens gjerninger. Hele Det nye testamente, såvel Jesus som Paulus og Jakob, oppfordrer til slike gjerninger.

Finn D. Thorn.

på å bedre bladets utstyr truer med å sprengte et stramt budsjett.

Noen er fornøyd med «St. Olav» og synes at det gjør en nyttig gjerning både innad og utad. Dem synes vi som strever med bladet at vi har rett til å be om en hjelpende hånd.

Andre har et skarpere øye for våre feil og mistak — og lar oss av og til høre det. I den grad dette kan rettes opp, er det for en meget stor del et spørsmål om økonomiske ressurser. De kan derfor gjøre sin kritikk positiv ved å gi oss muligheter for å lage et bedre blad.

Tusen røster vender seg idag til våre sinn og vår fantasi gjennom det trykte ord. I denne flom av trykksaker er vår katolske presse en svak stemme. Det gjør den bare desto mer nødvendig. At den ikke bare høres, men stadig blir sterkere, det er ikke vårt oppdrag, vårt ansvar.

DET ER DERES !

Peter Schindler.

AV ÅRETS NYE BØKER

Rett på sak

Peter Schindler: *Hvis du blev katolik. Pauluskredsen. København 1959. 33 s.*

Det er den tredje utgave av en liten brosjyre som burde være adskillig mere kjent og utbredt enn det synes å være tilfellet, i hvert fall i Norge. Hvor ofte har vi ikke selv hørt venner og bekjente si: Skulle jeg være noe (i retning av kristendom), så skulle det være katolikk. Men de kommer faktisk ikke videre. Det er nettopp slike mennesker pastor Schindler henvender seg til, på sitt friske og djerve sprog.

Han foreslår følgende tankeeksperiment: Sett at du hadde gått til undervisning og var blitt katolikk, hvordan ville så din dag og ditt liv ta seg ut? Det er nemlig kanskje fordi du ikke vet noe om det at du ikke våger å ta det første skritt. Kunnskapene kan undervisningen alene gi deg, de kan ikke meddeles i korthet på forhånd, men kanskje går det an å gi deg et bilde av hva som vil være skjedd med deg, med din hverdag og din søndag, med hele din livsform, når du først er blitt katolikk; hvilke vanskeligheter og problemer du vil bli utsatt for, men også hvilke kraftkilder du kan øse av.

Litt forenklet kan man si at Schindler tar fatt på to spørsmål som bevisst eller ubevisst er avgjørende for det skritt som blir tatt eller ikke tatt, nemlig å melde seg til undervisning hos en prest: Blir jeg *lykkeligere* hvis jeg blir katolikk? Er det *nemmere* (for å si det på dansk!) å være katolikk enn å være protestant... eller ingenting? Til det første spørsmål bemerker Schindler at det ikke kan besvares, «men at du blir *salig*, hvis du blir en god katolikk, kan garanteres med Guds egen garanti». Og hva Schindler tenker om et annet spørsmål, det skal ikke røpes her, det skal bare henvises til hans egen bok: den er verd å lese.

Nye hefter av „Ånd og Liv“

Bønnen. Serie *Ånd og Liv* nr. 6. Pauluskredsen. København 1960. 40 s.

Det er for en stor del Peter Schindler som vi igjen møter i dette heftet. To kapitler av Schindlers lille bok «Bøn og Gærning» (1934) blir nemlig her gjenoptrykt. Man vil særlig legge merke til det beåndede kapittel om den «ubønnhørte bønn»: det vil bringe mange trøst i ordets sanne betydning, den som gjør at Guds egen ånd heter Trøsteren, *Parakletos*.

Ifølge sitt vanlige opplegg lar serien *Ånd og Liv* også her flere forfattere belyse heftets emne. Schindlers nu-

tidige røst blir omgitt av bibelske tekster fra begge testamenter, sitater fra Augustin og til slutt et kort men tankevekkende innlegg av en fransk nonne med den lovende tittel: Bønn i S-toget (i originalteksten var det sikkert Metroen — undergrunnen — det gjaldt, og da blir overskriften ennå mer lovende for dem som har opplevet pariserens populære fremkomstmiddel i rushtiden!).

*

Jomfru Maria. Hefte nr. 7 i Ånd og Liv. 40 s.

Spissartikkelen, om man kan kalle den slik, er undertegnet M-D. Philippe og bærer navnet «Maria, vår Moder». Den er omgitt av de viktigste bibelske tekster om Jomfru Maria. Kirkefedrene er representert, litt ensidig, av Bernhard av Clairvaux. Og til slutt finner man et lite utvalg av bønner til Guds mor.

Det sier seg selv at små hefter av dette format, enten det nu dreier seg om bønner eller Jomfru Maria, ikke kan gi annet enn en liten forsmak. Men det er jo en begynnelse, og serien fortjener å bli fulgt med oppmerksomhet av alle dem som gjerne vil fornye sitt åndelige liv i kontakt med den gamle og dog alltid unge kirkelige tradisjon. A. R.

Fra Norsk middelalder

Latinske dokument til norsk historie. Ved Eirik Vandvik. Det Norske Samlaget, Oslo 1959.

Det er en høyst fortjenstfull gjerning Det Norske Samlaget her gjør. Av kildekrifter, som er egnet til å kaste lys over Norge og norske forhold i de første par hundre årene av vår egentlige historie — tiden som går fra kristningstiden frem til ca. år 1200 — har vi jo først og fremst sagaene. Men som et nyttig og viktig supplement til dem kommer de latinske dokumentene, og som da først og fremst gjelder de kirkelige forhold. De er ikke tallrike for den perioden det gjelder, men de har aldri vært utgitt samlet før, selv om de alle har vært trykt. Nå kommer de i samling, med en god oversettelse og gode kommentarer ved Eirik Vandvik (etter Vandviks død endelig gjennomsett og utgitt ved Vegard Skånland).

Det dreier seg for det meste om pavebrev, og materialet faller lett i tre eller fire kapitler: Først noen ganske få brev fra tiden før erkebisppestolens opprettelse (1153): Blant dem er det fornøyelige og meget talende brevet fra paven til kong Olav Kyrre, der kongen oppfordres til å sende noen norske ungdommer av god familie til Roma, slik at de kan få en ordentlig teologisk utdannelse: Den unge norske kirken var ennå dårlig organisert og dens muligheter for å nå folket med sin forkynnelse meget begrenset. Og kirken sto fremdeles helt avhengig av kongen. Det minnes vi om av pavens skarpe reprimande til Harald Hårdråde for hans egenmektighet i kirkesaker.

Derpå følger de offisielle dokumentene fra begivenhetene i 1150- og 1160-årene: Fundasjonsbrevet for erkebisppestolen og den første norske kirkeloven; Magnus Erlingssons kroningsed og privilegiebrev. Endelig kommer korrespondansen med pavestolen under striden mellom Sverre og biskopene.

I det 12. århundre ble retningslinjene for et kristent Norge trukket opp. Idag ville vi nok måtte avvise mangt og meget i det synet som den gang gjorde seg gjeldende som kirkens, når det gjaldt dens rettigheter i staten. Men det ville være anakronisme å bruke det 20. århundres målestokk på det 12. Det som for oss lett kan komme til å fortone seg som utilbørlig klerikalisme, var sannsynligvis den gang den eneste tenkelige måte å sette evangeliet ut i livet på.

I 1153 ble Norge en selvstendig kirkeprovins — et faktum som skulle få avgjørende innflytelse på landets historie. For i 1153 har både den dynastiske politikk og den kirkepolitikk, som har vært rådende siden Harald Hårdråde, spilt uheldig fallitt, og de følgende årtiers begivenheter er ikke noe annet enn kirkens forsøk på, med ny autoritet, å legge grunnen til en ny orden over den gamles ruiner, å skape et samfunn der det gamle hedenske prinsipp om den sterkeres rett var definitivt bannlyst både fra det offentlige og det private liv. Det gjelder kroningen av Magnus Erlingsson som det gjelder kampen mot Sverre. Det er ikke en kamp for eller mot personer det dreier seg om, striden gjelder prinsipper: Nasjonalistisk bakstreveri, pendlende mellom autokrati og anarki — eller integrasjon i en universell orden. Slik sett er visst vårt 12. århundre ikke noe uaktuelt århundre. Og det er grunn til å håpe at denne eksempelsamlingen, hvis utstyr forlaget har all ære av, vil gjøre sitt til å øke interessen for det.

E. G.

Arne Fjellbu minnes

Arne Fjellbu: «En biskop ser tilbake.» Gyldendal 1960. 381 s. Ill.

Det er en omfangsrik, men lettlest og underholdende memoar-bok den lutherske Nidaros-bispen har utgitt — spekket som den er med hurtig skisserte portretter av store og små samtidige og av treffende anekdoter. Biskop Fjellbu avslører seg som en mann av godvilje, humor og sunn sans; ærgjerrig, men også sympatisk selvironisk. Ganske særlig leser man med interesse om hans korte, men ikke uvesentlig gjesterolle i rikshistorien, da han i 1942 ble en forgrunnsskikkelse under sammenstøtet mellom Quisling-regimet og Statskirken.

Fjellbu's ungdom falt midt i liberalismens og «kirkestriden»s dager ved århundrets begynnelse. Det ga ham etiketter som ble hengende ved ham helt frem til kirkekampen under siste krig, da så mang en bitter motsetning ble glattet ut — ihvertfall provisorisk.

Gjennom skildringen av dette preste- og biskopsliv møter jo ikke minst en ikke-luthersk leser Statskirkens både sterke og svake sider i skarpt relieff. Fjellbu ble teolog i en så vanskelig og betrenget tid for norsk protestantisme at det er alt annet enn en selvfølge når han etsteds skriver: «Det teologiske studium hadde ikke undergravet min tro.»

Denne bekjennelse forhindrer ikke at Menighetsfakultetet — dette selvbestaltede lære-embede — i årtier hadde Fjellbu på sin svarteliste som «liberal». Fjellbu's skildring av hvordan professor Ole Hallesby, som i årevis offentlig og konsekvent boikottet ham, ved begynnelsen av krigen offentlig «godkjenner» ham fra prekestolen i den selv samme domkirke hvor Fjellbu allerede lenge hadde virket som domprost, er en temmelig selsom og fantastisk scene. Ikke bare på grunn av det — for katolske øyne — mildest talt eiendommelige kirkebegrep som det forutsetter. Men også ved at det finner sted nettopp i Nidaros-dømen, som sannelig ble reist med helt andre formål for øyet!

I denne boken er det den varmhjertede pastorale begavelsen snarere enn den praktglade og noe romantiske prelat som vinner leseren. Den ytterst svake sans for kirkelige tradisjoner og liturgiske former i norsk protestantisme har nok alltid vært særlig følbar for den av de lutherske biskopene som skulle sitte i Trondheim og forsøke å forvalte de imponerende synlige rester etter den gamle katolske erkebispestol, uten selv å kunne dele det kirkesyn den engang ble reist på. For en tradisjons-

glad mann som Arne Fjellbu kan ikke det alltid ha vært lett. Det er vel noe av forklaringen på at han nå og da har kunnet overraske både sine uliturgiske trosfeller og oss katolikker med meget frimodige seremonielle improvisasjoner, og med tolkninger av vår kirkehistorie som håndfast og litt for problemløst «annekterer» den katolske middelalder som enslags luthersk forhistorie.

Efter disse memoarer å dømme har Fjellbu's mer personlige inntrykk av den katolske kirke vært spredte og tilfeldige. Han skriver med sympati om et besøk i benediktinerklosteret Maria Laach. Men i Rom er han visst bare turist.

I kapitlet om virksomheten som studentprest i Trondheim skriver Arne Fjellbu blant annet:

«Motivet til alt jeg forsøkte å få til som ung prest i Trondheim lå i trangen etter å nå nye mennesker, dem vi idag kaller «kirkefremmede», med det kristne budskap. Det var det «misjonskall» som vi igrunnen fikk alle sammen gjennom den kristelige studentbevegelse. Jeg så på teologien som et hjelpemiddel i dette arbeid.»

Det er visst ord som uttrykker det beste i ham selv.
HRM.

Levende tidsskrift

Vi har også tidligere i «St. Olav» gjort oppmerksom på «Minervas Kvartalsskrift», som under sine tre redaktører, Lars Roar Langslet, Knut Bockmann og Gudmund Stang, nå går inn i sin 4. årgang. Det er uten tilbakeslag stadig blitt bedre, og forsvarer i dag sin plass som langt det beste i vår sparsomme tidsskriftlitteratur. Det er klokt, ærgjerrig og aktuelt i sitt opplegg og det spenner vidt både hva emner og medarbeidere angår. Et utmerket spesialnummer på vårparten presenterte etterkrigstidens Tyskland fra ulike synsvinkler, og i det første av de to høstnumrene finner vi igjen en rekke artikler av kvalitet. Arthur Koestler's fengslende foredrag i Studentersamfundet i våres, om «Refleksjoner over Halvøen Europa», åpner heftet. Blant artikkelstoffet, som spenner fra politisk teori over filosofi til litteratur- og kulturkritikk finner vi også en annen kjenning: lektor Fredrik Werding's friske foredrag fra Katolsk Forum om «Norsk skole i en krisetid».

HRM.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neberggt. 15, Oslo

KATOLSK FORUM's annen foredragsrekke denne høst tar sikte på å belyse emnet

KIRKENS MYSTERIUM

Tirsdag 8. november kl. 20:

EN, HELDIG OG KATOLSK ved pater Albert Raulin.

Tirsdag 15. november kl. 20:

APOSTOLISK OG ROMERSK ved pater Albert Raulin.

Opplysninger om et eventuelt foredragsarrangement for l'Abbé Pierre, som ventes å besøke Oslo i midten av november, vil senere bli meddelt gjennom dagspressen.

BLIKK på TIDEN

HILSEN FRA FORTIDEN

■ Morsomt er det forte glimtet fra utgravningene på Bryggen i Bergen som journalist *Gunnar Askeland* gir i en samtale («Verdens Gang» 22. oktober) med konservator *Asbjørn Herteig*, lederen av det arkeologiske arbeidet der. Her gjøres det viktige funn, som vil bidra til å kaste lys over en både ukjent og miskjent del av norsk middelalder. Ganske særlig er det rike funnet av runer spennende — det er «hverdagsruner» det gjelder: Regnskaper, beskjeder, regler og kjærlighetsdikt. De sistnevnte er ikke alle overensstemmende med moderne begreper om sømmelighet! Men alt bidrar til å gi oss et ekte bilde av *sinn*et til våre landsmenn på den tid. Som en hilsen fra våre trosfeller i en tid da hele dette folket sto selvfølgelig plantet i katolsk tro og livsfølelse bør vi vel også ta den vakre runeinnskriften — trolig en bønneformel som ble sagt over moren når hennes fødsel var vanskelig: «Jomfru Maria fødte Jesus Kristus. Lisabeth fødte Johannes den døper. I ærbødighet for dem, vær forløst. O barn, Herren kaller deg til livet!»

PSYKOLOGI OG FOLKEVETT

■ Professor *Harald Schjelderup* er en av psykoanalysens pionérer i Norge. Nylig holdt han foredrag i Oslo Mentalhygieniske Forening om «Fri oppdragelse», og satte noen nødvendige prikker over i-ene — prikker som visst mange forvirrede og rådville foreldre ville ønsket at psykologene hadde markert tydeligere allerede for årtier siden. Og her er — med alle forbehold om hvorvidt «Vårt Land» (18. oktober) har referert ham rett, noen av de sindige tanker professoren ga uttrykk for:

«— Det burde snart være på tide å få utryddet den misforståelse at psykoanalysen har gått inn for at barna skal få frie tøyler til å gjøre hva de lyster og vil. Selv Freud hevdet at barnet skal lære å beherske sine drifter. Det enkle prinsipp at barna skal få gjøre hva de selv vil, er blitt fremstilt som konsekvensen av den moderne psykologi. Men dette er en romantisk tro på at mennesket i bunn og grunn er bare godt. En naiv anarkistisk drøm, en sammenblanding av psykoanalyse og en mer eller mindre fordøyd livsfilosofi koblet sammen med politisk ideologi.

God på bunnen?

Det er ikke når foreldrene dominerer barna, men det er kanskje verre når barna dominerer foreldrene. I et ordnet samfunn er det moralkrav som ikke kan neglisjeres, og lærer ikke barna å ta hensyn i hjemmet, så får de gjøre smertelige erfaringer utenfor hjemmet.

De uheldige resultatene har ført til at mange spør seg selv om det ikke er nødvendig å vende tilbake til den gamle autoritære form. Men la oss ikke på grunn av misforståelser og tåpelige overdrivelser gå tilbake til fortids feil. La oss erkjenne at et barns naturlige impulser er hverken gode eller onde, hva de vil føre til avhenger av hvordan de blir ledet og behandlet, av de miljø barna vokser opp i.

Vi må velge den demokratiske frihets vei. Frihet er ikke det samme som å kunne ta seg fritt fram etter egne lyster. Vi lever ikke i en jungel, men i et ordnet samfunn. Vi må vise respekt for barnas egenart, ikke øve vold på barnaturen. Oppdragelsen må bygges på kjærlighet og forståelse, respekt og ærlighet. Barnet må vite hva det har å holde seg til.

Føler et barn seg trygt og respektert har det ikke vanskelig for å tilpasse seg de nødvendige krav. En av de viktigste drivkrefter er eksemplet, det er ikke ordene og den ytre handling som er avgjørende, men hvor ekte følelsene for barn og hjem er hos foreldrene.

Mange er redd for å si nei, redd for at dette skal føre til hemninger. La oss bruke suntt vett her, la oss ikke glemme at det er noe som heter beherskelse. Oppdragelse til å tåle savn og restriksjoner hører med til det som kan gi karakteren styrke!

SINT RADIKALER

■ Det var en tid her i Norge da radikalerne utmerket seg ved å ha smilet og latteren på sin side — *André Bjerke* skriver etsteds at mellomkrigstidens motdagister hadde «dynamitt i smilehullene». Så er det vel tegn på tidsskifte når de mest rabiate radikalerne idag — gamle og middelaldrende som de gjerne er — snarere *hveser* enn *ler* — i et slags avmektig raseri. Det gjelder ikke minst journalist *Carsten Middelthon* som jevnt og trofast forsyner «Dagbladet» med en ensformig skavlansk «radikalisme» — en stivnet grimase som for lengst er blitt død pressehistorie, og som derfor må virke som en fortidslevning i en ellers levende avis.

Som teateranmelder geråder han (19. oktober) udi et gevaltign raseri over et hørespill av den svenske dikteren *Vilhelm Moberg*, som Kringkastingen har latt oppføre. Det handler om det ufødte barnets rett til livet, og Middelthon mener at stykkets tendens er forfalsket i «reaksjonær» retning. Han savner blant annet endel invektiver mot kirke og kristendom, og er ikke snauere enn at han selv sper på med uttrykk som «religionstøvetts forbannelser for ungene ut over i småskolene» — noe som alt munner ut i et krav på — toleranse! Hans egen evne til toleranse fremgår visst også med all tydelighet av en prosa som, hva fanatisk ensidighet angår, heldigvis er litt av et særsyn på våre sindige breddegrader; den fortjener å sprelle i pinsetten før den legges *ad acta* som et skoleeksempel på hvor lite tålsomhet enkelte av «frihetens» drabelige riddere er istand til å prestere:

«Det er særlig plaseringen av en replikk jeg vil nevne. I manuskriptet står det flere ganger, i Radioteatrets utsendelse forekom det så vidt jeg hørte bare en gang, heldigvis. Det er gutten som sier til den piken han har besvangret, en pike han er glad i: «Du er da herre over din egen kropp.»

Moberg mener i virkeligheten ja. Men hørespillet er skrevet slik at svaret må bli nei. All bygdesladder, all naboterror og alt religiøst trangsyn svarer også nei. Mens levende og aktive, våkne og opplyste mennesker over hele jorden svarer at kvinnen, som mannen, må være herre over seg selv, Det er denne sentrale påstanden hørespillet håner.

Etter min mening behøver ikke Kringkastingen oppsøke reaksjonen i en tid som er så preget av tjukk reaksjon fra før. Det er f. eks. ikke nødvendig å intervju unge menn som mener at kvinnens plass er på kjøkkenet, for det vet vi at disse unge menn mener. Poenget måtte jo være å intervju de mennesker som hadde et mer sivilisert syn. Det er jo ellers folkeoppdragende tendenser nok i vår radio. Og Moberg har da skrevet så meget med kraft og mening i — hvorfor skjemme ham ut med dette tvilsomme debatt-innlegg, og til og med forvanske det?

Og skulle det være så umulig å finne et hørespill om en ung og levende og aktiv og «kvinnelig» kvinne som i k k e vil ha barn?»

I et tilsvaret et par dager senere fikk Middelthon særdeles håndfast svar på tiltale fra skuespillerinnen *Rut Tellefsen*, som hadde hovedrollen i hørespillet. Hun skriver:

«Neil Moberg sier slett ikke ja til abortloven i «Vår ufødde son» og C. Middelthon må være ute på dypt vann når han beskylder Radioteatret for å ha forvrent hans mening. Hele stykket munner jo ut i et skrik og en advarsel: «Gjør det ikke!»

Moberg anklager ikke samfunnet, men den enkelte som ikke tør trosse samfunnet når det gjelder et menneskeliv. «Det er ikke først og fremst de andres respekt vi trenger, det er respekten for oss selv. Og uten den kan vi ikke leve.» Klarer kan det ikke sies.

Moberg har forstått hvilket personlig nederlag en abort må bli for en kvinne som ikke er avstumpet, skyldfølelsen den fører med seg, økende med økt ansvarfølelse, aldri glemt, og aldri et øyeblikk glemt av de kvinner som avskar seg selv fra å få barn på den måten. Det er helt primære følelser.

Så kan samfunnet godkjenne aborten så meget det vil, det hadde vært likere om det hadde laget en lov som kunne hjelpe den ugifte mor, eller det ugifte par. C. Middelthon kaller dette reaksjonært og snakker om «religionstrell». Jeg tror det er virkelighetsnært, samfunnet kan ikke frata oss ansvaret for våre handlinger, ikke foreløpig heldigvis. Dette er Mobergs mening med «Vår ufødde son».

NOE Å LÆRE

Midt i den iskalde anti-økumeniske vind som blåser gjennom det protestantiske norske kristenfolket leser vi en kronikk av den norske metodist-biskopen *Odd Hagen* som røber videre horisonter. Under titelen «Kristen solidaritet» («Vårt Land» 17. oktober) gjør han rede for et opplegg til praktisk hjelp og nestekjærlighet mellom protestantiske og katolske kristne som den kjente sveitsiske teologen *Oscar Cullmann* ga støtet til for noen år siden, og som vi dengang også redegjorde for her i «St. Olav». Oscar Cullmann er såmenn selv meget av en skeptiker når det gjelder kristen enhet etter de vante retningslinjer. Han ser imidlertid andre muligheter, og biskop Hagen synes de fortjener oppmerksomhet:

«Det kan ikke nektes at en protestant som regel blir litt mistenksom når man ser noen ta til orde for en større enhet mellom de evangeliske kirker og Romerkirken. Enten tror man forslagsstilleren er kryptokatolikk eller også at han er utillatelig naiv. Men Oscar Cullmann er hverken det ene eller det andre. Hans lille skrift er lysende klart og meget realistisk. (...)

Han mener at man bør innrette seg på det som han kaller kristen solidaritet eller alle kristnes brorskap.

Altså solidaritet og ikke enhet. Han nevner også en del saker der han mener at den kristne brorskapsfølelsen kan virkelig gjøres i felles teologisk forskning og i bønn — noe som til dels allerede er gjennomført. Men han mener at kirkene, i dette tilfelle den katolske og de protestantiske kirker, kunne ofre for å hjelpe hverandre. Altså gjensidig hjelpevirksomhet. Sikkert er det lett å erklære kynisk at dette er en umulighet mellom disse to kirkeavdelingene, og trolig vil det være vanskelig for kirkene i den grad å overvinne seg selv at man offisielt ville praktisere brorskap på denne måten.

Men på den annen side: det finnes eksempler på at enkeltkristne og institusjoner har handlet på denne generøse måte. Og det er til syvende og sist spørsmål om ikke nettopp denne kristne solidaritet er beslektet med evangeliets egen ånd. Cullmann forteller selv at da han hadde talt om denne kristne solidaritet i Rom, kom en romersk munk til ham med en penge-seddel og en papirlapp hvor disse ordene var skrevet: «Til en fattig protestant i Rom fra en katolsk munk som et tegn på kristen solidaritet.»

Jeg regner med at Cullmann vil si at samme kristne solidaritet bør råde også mellom de protestantiske kirkesamfunn. Hans tanker er i alle tilfelle verdt å grunne på. Kristne bør vise sin solidaritet med «troens egne». Stundom gjør man det — til stor velsignelse. Ja, man går utenfor den kristne kretsen med solidaritet og hjelp. Solidaritet eller enhet? Hvor begynner man egentlig? Det kan i alle tilfelle ikke bli noen enhet der hvor solidariteten glimrer med sitt fravær. Kanskje har vi fremdeles ett og annet å lære?»

Det har vi visst!

Frater Candidus.

UTLANDET

KIRKEN OG DEN FRANSKE SAMVITTIGHET

Frankrikes kardinaler og erkebiskoper var 12. til 14. oktober samlet til konferanse i Paris, og tok blant annet stilling til en rekke problemer som uroer den kristne samvittighet i fransk politikk idag, særlig i forbindelse med den tragiske krigen i Algérie. I en viktig erklæring, som blir tillagt stor vekt innen alle leirer, tar de stilling både mot dem som oppfordrer til konsekvent lydighetsnektelse mot myndighetene, og mot enhver utøvelse av terror og overgrep, «fra hvilken side det så skjer». Samtidig innebærer erklæringen en tydelig tillitserklæring til de internasjonale organisasjoner — FN og andre — som søker en fredelig løsning gjennom forhandling og bindende internasjonal rettsbevissthet, når det gjelder tvister mellom nasjonene.

Erklæringen foreholder først kristenfolket den plikt det har til å reagere på den overhengende krigsfaren i verden ved å be for freden, sette seg bevisst inn i Kirkens teoretiske og praktiske bestrebelser for å bevare freden, og personlig engasjere seg i disse bestrebeleser. Derefter tar den, i et eget kapittel, for seg Algérie-problemet og dets utfordring til den kristne samvittighet. Ganske særlig fester den seg ved den tvil og uro som de unge lider under — mange blir jo kalt til militærtjeneste og krigsinnsats samtidig med at fremtredende franske intellektuelle oppfordrer dem til lydighetsnektelse.

Erkebiskopene slår fast at overfor en legitim statsmyndighet er det ikke mulig å nekte lydighet uten å åpne for anarkiet og selvtekten. På den annen side forlanger erkebiskopene at denne samvittighetsnød blir tatt alvorlig. De fastslår med utvetydig klarhet at «overgrepene mot den menneskelige person, voldsmetoder som søker å fremtvinge tilståelser, summariske henrettelser eller repressalier som rammer uskyldige, er en fremgangsmåte som Gud fordømmer». Det er midler som i seg selv er onde, og følgelig absolutt forkastelige, selv når det er i en god og rettferdig saks tjeneste. «Ingen overordnet instans» fortsetter erklæringen, «har rett til å utstede ordre om en umoralisk handling. Der finnes hverken noen rett eller noen plikt som gjør en slik handling tillatelig, selvom det er en ordre, og selvom lydighetsnektelsen medfører de verste personlige følger.»

I sin konklusjon understreker erkebiskopene nødvendigheten av å handle slik at Algérie i fremtiden vil kunne bli et hjem for fredelig, byggende sameksistens og menneskelig forståelse mellom alle de folkegrupper som utgjør den algeriske befolkning.

VATIKANET

Willy Brandt i audiens.

På bakgrunn av de tyske sosialdemokraters bestrebelser for å rensa sitt parti-program for anti-kristelige tendenser, har det vakt en viss oppmerksomhet at Berlins populære borgermester Willy Brandt, som mange mener kan bli forbundskansler Adenauer's etterfølger, også avlegger pave Johannes XXIII et besøk under en offisiell Rom-reise i denne måned.

Romania og konsilet.

Fra Rom meldes det at den katolske minoritetskirke i Romania på konsilet vil bli representert ved en rumensk eksilbiskop, Mgr. Basilius Cristea, som nylig ble konsakrert av pave Johannes XXIII, og betredd omsorgen for de tallrike eksil-rumenske katolikker i Vest-Europa. Samtlige syv katolske biskoper som var tilbake i det rumenske «folkedemokratiet» ble nemlig fengslet, og det forlyder at fem er omkommet i fengslet. Da de kommunistiske myndigheter i 1948 «legaliserte» forfølgelsen av den katolske kirke i landet, fantes der i Romania ca. 1.5 millioner katolikker av bysantisk ritus, fordelt på 1807 sogn. Det katolske presteskapet utgjorde ikke fullt 2000 prester. Hertil kom 328 mannlige ordensmedlemmer og 1826 ordenssøstre.

ENGLAND

Norsk-engelske forbindelser.

Under en «Norwegian Festival» i London nylig, som ble åpnet av den engelske skuespilleren og konvertitten Sir Alec Guinness, ga pater Thoralf Norheim O.P., som for tiden gir konserter i England og Frankrike, en klaverkonsert. Arrangementet tok sikte på å gjøre kjent og skaffe hjelp til de engelske dominikaner-søstres virksomhet i Bodø.

ITALIA

Film om Frans av Assisi.

I Assisi og i Perugia har et amerikansk filmselskap begynt innspillingen av en film om den hellige Frans av Assisi, under ledelse av regissøren Michael Curtiz. Rollene som Frans og den hellige Klara spilles av henholdsvis Bradford Dillman og Dolores Hart, og filmen er bygget over den amerikanske bestsel-leren «The Joyful Beggar», av Louis de Whol. Pave Johannes XXIII vil etter innspillingens slutt motta alle de medvir-kende i en privataudiens.

JUGOSLAVIA

Forsoning?

Efter kardinal Stepinac's død ifjor er der skjedd en viss avspenning i det sterke motsetningsforholdet mellom stat og kirke i Jugoslavia. Fra Beograd mel-des det nå — ifølge det katolske nyhets-byrået KNA — at de jugoslaviske katolske biskoper nylig har overrakt presi-dent Tito's regjering et memorandum med konkrete forslag til bedring i for-

holdet mellom myndighetene og hierar-kiet. Meget tyder på at man fra begge sider ønsker å gå til rimelige innrøm-melser. Kirken er på sin side villig til å anerkjenne den nye statsforfatning og den borgerlige plikt til å adlyde den. På sin side krever den frihet for publika-sjoner og religionsundervisning, og opp-hør av myndighetenes beslagleggelser av prestegårder m.v.

ØSTERRIKE

Indiske ordenssøstre grunnlegger.

I det gamle katolske land Østerrike hersker der en følelig mangel på søster-kall til de mange institusjoner som drives av ordenssøstre. I den anledning er Wiens erkebiskop kardinal König og Bombays erkebiskop kardinal Gracias blitt enige om et usedvanlig initiativ: Indiske ordenssøstre, av kongregasjonen Regina Apostolorum, som i løpet av få år har fått en veldig tilslutning blant katolikker i Syd-India, kommer med det første til å grunnlegge et kloster i Øster-rike.

BERGEN

All slags
skadeforsikring

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

FREDRIKSTAD

KLEMET JOHANSEN

Fredrikstad Begravelsesbyrå

Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062

1885 75 år 1960

HELENE ANDRESEN

KJØTT- OG PØLSEVARER

Glemmengt. 3, 4, 5.

Tlf. 2131 og 2031

FREDRIKSTAD BLIK- &

METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

ALF SVENDSEN

Alt i kolonial

Tlf. 2167

Farmannsgt. 1-3

FREDRIKSTAD BRYGGERI

FREDRIKSTAD

Kvalite:tsblomster får De alltid fra

CHR. HANNESTAD

Handelsgartnerier - Fredrikstad

Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri
Salteri - Fryseri 1600 m³ - Kjølelagere

 Stabburet
GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD

 Engeset & Larsen
MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

TRONDHEIM

ILA FARVEHANDEL

Telefon 25480

Alt i malerverer

AKSIESELSKAPET
PROTON

Elektriske installasjoner

INGV. ALSTAD

Fisk - Sild

Hevollen 32 - Tlf. 20291
Trondheim

TRØNDERMEIERIET

Trondheim

Centralbord 29 500

Melk - Fløte - Smør - Ost

Bransjens
største forretning
nordenfjells

Karl Wilh. Wickstrøm
UTSTYR FOR LEGER OG SYKEHUS

Postbox 144 - Trondheim - Norway
Jomfrugt. 6, tlf. 22784 - 26741

Lykkekaffe - Lykkete

I. K. Lykke A/S

Centralbord 28800 - Trondheim

PHOENIX HOTELL

TRONDHEIM

anbefales

Alltid til tjeneste!

A/S M. A. Hansens Glassmagasin

Salgskontor:

Brattørgaten 3 B - Telefon 20 319

Et ord er nok ...
KVALITET
Johan Helge

A/S BYGG

ENTREPRENØRFORRETNING

Carl Haugh
Papir en pros

Sentralbord 28766
Trondheim

TRONDHEIM

L. GALLIGANI

Pryd- og Brukskunst

A.s Trondhjems Margarinfabrikk

Stjørdalsveien 8 - Trondheim

Leverandør til St. Elisabeths Hospital

INGMAR KVAM's
Begravelsesbyrå

Vår Fruegt. 4 - Tlf. 24441
Privat: 22172 - 31792
Trondheim

C. SARHEIM & CO.

Trondheim

Vi leverer alt i
papir

K. LUND A/S

Trondheim

Røvik
brille-optikk

Ths. Angells gate

OSNES
& SØNN
Frukt, kolonial, delikatesser
og grønnsaker
Telefon 23580

Johan P. Rønning

MALERMESTER

Kontor:

Skolegt. 2 A - Tlf. 26474

Verksted:

Kjøbmannsgt. 85 - Tlf. 29786

Berg & Wigum

ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING

Telefon 21483 - Trondheim

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 24 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

OSLO

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B. NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvet 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

Hans Ekjord

FARVEHANDEL

St. Olavs gt. 3
Tlf. 42 16 13

MALERMESTER

Otto Foerster

uffører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

ERLING MOE

God fisk

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90